

Imagen 1: Pixabay

GARROTADA O AVÍS

Diumenge, 15 de novembre de 2020

D'entre la multitud d'imatges que un, més inconscientment que conscient, ha guardat a la memòria de la tragicomèdia de l'1 d'octubre, és la del filòsof i polític Jordi Graupera endiumenjat i sent arrossegat per un policia nacional. He de dir que la imatge em va quedar guardada sobretot per aquesta qüestió: com podia ser que una persona docta i intel·ligent com un doctor en filosofia per la New School for Social Research de Nova York s'hagués pogut creure que aquell simulacre anava de veritat? Ras i curt. Vaig detectar en la foto el mateix grau de naïfisme que una important part de la població catalana va quedar atrapada i que, possiblement, un no va caure-hi perquè, com va dir l'enyorat Xabier Arzallus, «*conociéndolos un poco*» sabia que una banda d'incompetents, cortesans i vividors a parts iguals, per molta rauxa i èpica que hi posin, no són els més indicats per construir un país nou. I els resultats em semblen que no només ho han ratificat, sinó que han fet caure del cavall a tota una sèrie d'articulistes, incloent-hi el propi Graupera, però també a Bernat Dedéu o a Enric Vila que, se n'han adonat. Res de res. Simulacre tragicòmic.

Que valgui per endavant que escric sobre un assaig de qui no en conec, personalment, el seu autor, però sí que en conèixer l'autoria, l'esmentat Jordi Graupera, per abordar el pecat de *La supèrbia* en la sèrie *Pecats Capitals* de Fragmenta Editorial, vaig pensar que era una de les persones més indicades. I no pas perquè Graupera pequi de supèrbia, cosa que ell en algun moment sembla reconèixer d'una o altra forma, sinó perquè, retornant a la fotografia de l'1 d'octubre, molt em sembla que aquella és un exemple de fins on pot portar la supèrbia col·lectiva d'uns i altres.

Estem al davant d'un dels pecats més subtils i difícils de precisar perquè, a voltes, es confon massa vegades, com assenyala Graupera, amb els de l'orgull i la vanitat. L'orgull, positiu o negatiu ja que no pot oblidar-se, per exemple, com la pobresa també té el seu propi orgull, no és exactament el mateix que la supèrbia. Aquesta s'origina quan un es creu, directament, millor que els altres. Quan un es creu «escollit»

per alguna força superior, divina o no, i veu a la resta com quelcom inferior. Aquí és quan comença la supèrbia.

Però això, al meu entendre, no és el mateix que assenyalar i detectar com, malauradament tantes vegades em veig obligat a escriure, actituds en la nostra societat pròpies de populatxo, xusma, caterva, púrria, purrialla, gentalla, brivalla, gentussa, canalla... Pocs són els idiomes, tant en català com en castellà, que disposin de tantes paraules per definir la tendència gregària de la condició humana, però en especial d'una societat mediterrània com la nostra. Hi ha qui parla obertament i lúcida, d'un «*populus corruptus*». No li falta pas raó.

Qui senti la perillositat del gregarisme li cal, quan més aviat millor, apartar-se'n i tot seguint el savi consell de Friedrich Nietzsche «*fugir a la soledat, allà on bufa un vent aspre i fort*» i escapar-se de les anomenades «*mosques del mercat*» perquè el «*destí no és el de ser espantamosques*».

Molt em temo que a Jordi Graupera li han pesat més la seva clarividència i lucidesa personals en abordar aquest pecat capital que no pas abordar-lo en la seva dimensió metafísica sinó, molt marcadament, pel seu recorregut biogràfic on, malauradament, la tribu catalana ha estat incapaç de comprendre, comprar com diu el neoliberalisme, el seu discurs. Basant-se en la dimensió autobiogràfica, Graupera no es pot estar d'escriure en l'assaig les anècdotes de com la xarcutera d'un establiment de *delicatessen* li va dir «*Tu tu'ho tens una mica cregut, oi?*» o quan el seu avi, tot menjant lleties, li va espetar: «*Rius com un ximple*». I que consti que ho escric no pas com a retret sinó des del compartir una experiència idèntica. Perquè amagar-ho. A un, en unes quantes ocasions, també li han dit que s'ho té molt cregut o que riu com un boig.

Sense negar que estem al davant d'un més que correcte assaig on es fa una lectura interessantíssima del *Leviatan* de Thomas Hobbes o *El criterio* de Jaume Balmes, Graupera no es pot estar d'assenyalar una visió decadent i pessimista de la Catalunya actual:

«Els catalans hem conclòs quan surt més a compte tenir les bones idees en un calaix i els genis reprimits i en solitud si això evita que un superb qualsevol ens munti un conflicte. Empatar d'entrada».

Massa em sembla, però, que aquesta visió del pecat capital de la supèrbia hagués estat molt diferent, com hem assenyalat, si s'hagués realitzat molt més des d'una òptica metafísica, o des de la psicologia profunda, que no tant des del pensament polític i l'antropologia. Graupera, inconscientment, sembla acceptar l'adjectiu «*superb*» en el sentit donat per la plebs que és el que s'acostuma a etiquetar al qui diu alguna cosa semblant a «*el rei va despullat*». Va ser l'antropòleg René Girard qui va parlar del «*boc expiatori*» i, així, als intel·lectuals se'ls ha assenyalat i acusat, tantes vegades de bones a primeres, com s'ha fet tantes vegades injustament amb el mateix Graupera, de *superbs*; quan, a fi de comptes, l'únic que han fet ha estat assenyalar que ja n'hi ha prou de fer passar a tothora bou per bèstia grossa, a la constant acceptació acrítica de la mentida- ja sigui amb el Procés, amb la pandèmia- o encara més l'haver de tenir com a referències a membres d'aquesta espècie que corre tant a la societat hispànica com el venedor de fum, venedor de tantes coses de les que no en té la més punyetera idea i que tantes vegades personifiquen els tertulians. Realitzar aquesta indispensable tasca crítica, malgrat que a la plebs li faci pensar amb la supèrbia, té més a veure amb una necessitat d'higiene intel·lectual, amb allò definit per Rob Riemen com «noblesa d'esperit».

Sabem com Dante Alighieri va considerar a la supèrbia com el pitjor del pecats en ser aquest el que havia portat a Llucifer a voler-se igualar a Déu i, per aquest motiu, va acabar a l'Infern. Són, precisament, l'Infern, el descens a l'Hades, els que poden menar a l'home a comprendre la complexitat de la seva estructura psíquica dual, no pas construïda tan sols de llum, bé i veritat, sinó també de foscor, maldat i mentida. Només coneixent-ho, experimentant-ho i acceptant-ho pot iniciar-se un veritable procés de transformació interior que pot fer comprendre la perillositat de la supèrbia, d'aquest sentir-se per sobre dels altres.

És, perquè enganyar-nos, l'acceptació acrítica de la nostra espècie de creure com la naturalesa és un recurs i una propietat; en haver cregut que la tecnologia i la raó ens han fet éssers suprems on, fins i tot, podem crear i generar vida fent cas omís de les advertències del mite, posem per cas, de Prometeu. Aquesta sí, em sembla, és la veritable perillositat de la supèrbia humana. Una supèrbia que, possiblement

per sort, ha rebut una garrotada immensa amb la pandèmia del COVID-19. Com que un és una mica creient ja no sap si pensar si és una garrotada o bé un avís.

[AVISO LEGAL](#) [PRIVACIDAD](#) [COOKIES](#) [CONTRATACIÓN](#) [CONTACTO](#)